

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24CoP/49/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6613219569
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Krajčovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:6613219569.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a členov senátu: JUDr. Andrea Dudášová a JUDr. Martin Holíč, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. P., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, dieťa matky: L. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. B., U. č. XXX/X, t.č. bytom U., L. XX, právne zastúpená: JUDr. Daniela Suchánková, advokátka, Piešťany, M. Waltariho č. 7, a otca: F. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., R. č. X, o návrhu matky na zvýšenie výživného pre mal. C., na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu Piešťany, č.k. 9P/88/2013-113 zo dňa 24. februára 2015, v časti výživného, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd zvýšil otcovi výživné pre mal. C. zo sumy 30,- Eur mesačne na 90,- Eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2014. Nedoplatok na zročnom výživnom pre mal. C. vzniknutý otcovi za obdobie od 01.09.2014 do 28.02.2015 vo výške 360,- Eur súd povolil otcovi splácať mesačnými splátkami vo výške 10,- Eur vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky s účinnosťou odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že nezaplatenie jednej zročnej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Rozhodol, že týmto súd mení rozsudok Okresného súdu Lučenec, č.k. 11P/146/2010-44 z 14.04.2010, v časti výšky výživného pre mal. C.. O trovách konania rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie prvostupňový súd v odvolaní napadnutej časti výživného s použitím ust. § 78 ods. 1, 3, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1 a 2 Zákona o rodine a § 160 ods. 1 a 2 O.s.p. vecne odôvodnil tým, že zo spisu Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 11P/146/2010 súd zistil, že mal. C. bol rozsudkom Okresného súdu v Lučenci zo 14.04.2010 zverený do osobnej starostlivosti matky, otec sa zaviazal prispievať na výživu mal. C. výživným vo výške 30,- Eur mesačne. Súd z obsahu spisového materiálu tiež zistil, že príjem matky činil priemerne 700,- Eur mesačne, pracovala v Rakúsku 2 týždne a 2 týždne bola doma. Matka mala vyživovaciu povinnosť iba k mal. C.. Otec bol nezamestnaný, neevidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie. Bol bez príjmu, žil z peňazí, ktoré mu poskytovali rodičia, resp. z nasporených peňažných prostriedkov. Po zhodnotení zmeny na strane mal. C. mal súd za preukázané spisom Okresného súdu Lučenec, že v čase posledného určenia výživného mal. C. navštevoval základnú školu - 5. ročník, v čase podania návrhu na zvýšenie výživného matkou navštevoval základnú školu - 9. ročník, pričom od septembra 2014 navštevuje 1. ročník strednej odbornej školy, s čím matke vznikajú zvýšené výdavky vo výške 15,30 Eur na učebnicu nemeckého jazyka, 24,- Eur na učebnicu anglického jazyka, 170,- Eur na lyžiarsky kurz, 30,- Eur na ZRPŠ, 10,- Eur na imatrikuláciu a 5,- Eur do triedneho fondu. Zároveň má matka zvýšené výdavky na mimoškolskú záujmovú činnosť maloletého - šípky vo výške 20,- Eur

na cestovné na turnaje 1-2 krát mesačne a na ubytovanie vo výške od 13,- Eur - 17,- Eur na noc, tiež na stravu - približne 10,- Eur - 15,- Eur na deň, 10,- Eur - 15,- Eur polročne na materiál. Maloletý trpí sennou nádchou, s čím má matka zvýšené výdavky o 10,- až 15,- Eur polročne. Uvedené skutočnosti mal súd za preukázané výsluchom matky, potvrdením Základnej školy U., Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej Piešťany a Slovenskej šípkarskej federácie. Obaja majú iba vyživovaciu povinnosť k mal. C.. Matka bola v čase posledného určenia výživného zamestnaná s priemerným čistým mesačným príjmom vo výške 700,- Eur, teraz má príjem vo výške 1.091,- Eur. Teraz je otec zamestnaný pričom dosahuje priemerný čistý mesačný príjem vo výške 356,54 Eur. Otec je pritom zamestnaný na výkon sezónnych prác v stavebníctve v čase od marca, resp. apríla do novembra a po zvyšné mesiace je nezamestnaný, evidovaný na úrade práce.

Na základe uvedeného potom súd dospel k záveru, že u mal. C. neboli v čase podania návrhu zmenené pomery podstatným spôsobom, keďže maloletý stále navštevoval 2. stupeň základnej školy. V priebehu konania však došlo na k podstatnej zmene pomerov jeho nástupom na strednú školu, s čím matke preukázateľne vznikajú zvýšené výdavky. Došlo tiež k podstatnej zmene pomerov na strane matky, keďže od posledného určenia výživného jej priemerný čistý mesačný príjem vzrástol o približne 391,- Eur, ako aj na strane otca, ktorého príjem vzrástol o približne 356,54 Eur. Preto súd rozhodol o zvýšení výživného otcovi zo sumy 30,- Eur na 90,- Eur mesačne, pričom zvýšenie výživného v uvedenom rozsahu súd považoval za primerané odôvodneným potrebám maloletého s prihliadnutím na vývoj životných nákladov a na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného otca. Súd otcovi zvýšil výživné s účinnosťou až od 01.09.2014, keďže až nástupom maloletého na strednú školu došlo k podstatnej zmene pomerov na jeho strane. Súd dopĺňa, že pri zvýšení výživného vychádzal z rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, v zmysle ktorej výživné, ktoré hradí povinný rodič, by malo predstavovať 20% - 30% z jeho čistého príjmu, teda výšku výživného určil ako 25% z príjmu dosahovaného otcom s prihliadnutím na tzv. elasticitu výživného. V závere súd uvádza, že u matky došlo tiež k podstatnému nárastu príjmu, ktorá je takto schopná pokrývať zvýšené náklady na zabezpečenie starostlivosti o mal. C., nepokryté výživným od otca.

Súd otcovi zvýšil výživné pre mal. C. s účinnosťou od 01.09.2014, teda otec mal uhradiť na zročnom výživnom do rúk matky do 28.02.2015 540,- Eur (01.09.2014 do 28.02.2015 - 6 mesiacov x 90,- Eur = 540,- Eur). Súd mal zo súhlasných vyhlásení rodičov za preukázané, že otec si plní vyživovaciu povinnosť k mal. C. vo výške 30,- Eur mesačne, celkom teda otec uhradil za obdobie od 01.09.2014 do 28.02.2015 výživné v sume 180,- Eur (01.09.2014 do 28.02.2015 - 6 mesiacov x 30,- Eur = 180,- Eur). Nedoplatok na zročnom výživnom od 01.09.2014 do 28.02.2014 v celkovej výške 360,- Eur (540,- Eur - 180,- Eur) súd odporcovi povolil splácať mesačnými splátkami vo výške 10,- Eur. Nedoplatok na zročnom výživnom súd otca zaviazal splácať spolu s bežným výživným pod následkom zročnosti celého plnenia v prípade neuhradenia jednej zročnej splátky s tým, že uvedené mesačné splátky súd považoval za primerané s ohľadom na výšku zvýšeného výživného, na výšku zročného nedoplatku, zárobkové a majetkové pomery povinného otca, pričom k splateniu nedoplatkov dôjde v zmysle ustálenej judikatúry do troch rokov.

Proti tomuto rozsudku podala v časti určenia času, od ktorého súd zvýšil výživné odvolanie matka maloletého namietajúc, že súd zvýšenie výživného vykonal až s účinnosťou od 01.09.2014. V časti účinnosti zvýšenia výživného nepovažuje rozhodnutie za správne, nakoľko návrh na súd však podala 23.09.2013, tzn. že v čase, keď do podania návrhu od poslednej úpravy výživného uplynulo takmer tri a pol roka, čo považuje za také časové obdobie, čo predstavuje samo o sebe podstatnú zmenu pomerov na strane mal. C.. Maloletý za viac ako tri roky, ktoré uplynuli od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca, mal podstatne zvýšené náklady na výživu, ošatenie, ale aj školské potreby, šport a pod. Výživné, ktoré poukazoval otec mal. C. postačovalo na úhradu minimálnej časti jeho nákladov, napr. na úhradu stravného v škole. Z týchto dôvodov navrhla, aby odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na maloletého na sumu 90,- Eur mesačne stanoví od podania návrhu, tzn. od 23.09.2013.

Kolízny opatrovník a otec maloletého odvolanie nepodali.

K doručenému odvolaniu sa vyjadril kolízny opatrovník poukazujúc na to, že matka na súdnom pojednávaní preukázala zvýšené výdavky na maloletého od posledného určenia vyživovacej povinnosti. Vzhľadom na to, že prvostupňový súd rozhodol o zvýšení výživného až od 01.09.2014, doporučil, aby odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že zvýšenie

výživného stanoví od podania návrhu, tzn. od 23.09.2013, pričom takéto zvýšenie výživného je v záujme maloletého.

Otec sa k doručenému odvolaniu matky písomne nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má základné zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 212 ods. 1 písm. a) v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), a dospel k záveru, že odvolaniu matky nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvého stupňa je v napadnutej časti výživného vecne správny a boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie.

Rozsudok súdu prvého stupňa bol odvolaním matky napadnutý len v časti určenia času zvýšenia výživného, vrátane závislého výroku o dlhu na zročnom výživnom, v ostatných častiach pre nedostatok odvolania nadobudol právoplatnosť.

Pretože odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvého stupňa dôsledne zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie podmienok na určenie výživného, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právne závery vo veci, keď uplatnený nárok správne právne posúdil, s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Odvolateľ v odvolaní neuplatnil žiadne podstatné nové skutočnosti, dôkazy a argumenty než tie, s ktorými sa vyčerpávajúcym spôsobom vysporiadal už súd prvého stupňa, preto odvolaciemu súdu nezostáva nič iné, len na podporu správnosti prvostupňového rozhodnutia uviesť nasledovné:

V zmysle súdom prvého stupňa aplikovaného ustanovenia § 78 Zákona o rodine i v spojení s ustanovením § 163 ods. 1 O.s.p., dohody i súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery, resp. ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a trvanie dávok, pričom zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Hmotno-právnu podmienkou pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom je teda zmena pomerov, ktorá musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov.

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

Zmenu výživného upravuje špeciálne ustanovenie súdom prvého stupňa aplikovaný § 78 ods. 1 Zákona o rodine, v zmysle ktorého dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

Obdobne i z ust. § 163 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že rozsudok odsudzujúci na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach možno na návrh zmeniť, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok, zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov. Špeciálne podľa ods. 2 rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní alebo obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Vyššie citované ustanovenia predstavujú prelomenie jednej z procesných zásad - uplatnenie prekážky *res iudicatae* - veci rozhodnutej, ktorá vyplýva z ust. § 159 ods. 3 O.s.p. a uplatňuje sa na prípady, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať. Z citovaných ustanovení pritom vyplýva, že k zmene súdneho rozhodnutia o výživnom (teda k zníženiu, zvýšeniu alebo zrušeniu) je treba pristúpiť - na rozdiel od určenia výživného, ktoré možno v zmysle cit. § 77 ods. 1 Zákona o rodine zásadne priznať len odo dňa začatia súdneho konania, ak nejde o výživné na maloleté deti - vždy už od okamihu, kedy došlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu výživného, teda k zmene okolností rozhodujúcich pre výšku a ďalšie trvanie vyživovacej povinnosti.

Pred podaním návrhu otec pracoval ako robotník na sezónnych prácach od 01.04.2013 do 30.11.2013 s priemerným mesačným zárobkom 336,- Eur. V čase podania návrhu otec bol od 30.11.2013 do 31.03.2014 nezamestnaný, poberal dávku v nezamestnanosti 199,- Eur mesačne a od 01.04.2014 opäť nastúpil na sezónne práce so zárobkom cca 330,- Eur mesačne. Z uvedeného je zrejmé, že priemerný mesačný príjem otca s tým, že pracuje ako sezónny robotník s prihladením na dávky s nezamestnanosti predstavuje cca 290,- Eur mesačne. Otec žije sám, býva v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi. Matka v priebehu konania dňa 12.07.2014 uzavrela manželstvo. Maloletý od 01.09.2014 nastúpil na Strednú priemyselnú školu elektrotechnickú a až v súvislosti s jej návštevou matka preukázala zvýšené výdavky na maloletého vo výške 254,30 Eur, pričom zvýšené výdavky v súvislosti s jeho záujmovou činnosťou, ktorou sú šípky nepreukázala. Ani jeden z rodičov podľa obsahu spisu inú vyživovaciu povinnosť okrem maloletého nemá. Otec si vyživovaciu povinnosť k maloletému riadne plní a zaujíma sa o neho.

Prvostupňový súd, vzhľadom na uvedené, podľa odvolacieho súdu postupoval správne, ak výživné otca k maloletému zvýšil s účinnosťou až od jeho nástupu na strednú, kedy nesporne došlo k najpodstatnejšej zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie výživného až na aktuálne maximálnu výšku, t.j. trojnásobok predtým určeného výživného, tzn. z 30,- Eur na 90,- Eur mesačne. Preto i počiatok zvýšenia vyživovacej povinnosti otca k dieťaťu odvolací súd považoval za správne určený.

Po vyčerpaní odvolacích dôvodov, keď odvolací súd nezistil žiadne nedostatky preskúmaného rozsudku, ani konania mu predchádzajúceho, odvolací súd potom napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne správny s použitím § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 písm. c) v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p., v odvolacom konaní s použitím ust. § 224 ods. 1 O.s.p.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.